

СОЦИЈАЛНИТЕ ДРЖАВИ И ДЕМОКРАТИЈАТА: ОД РЕАЛНОСТ ДО УТОПИЈА?

Заштита на
„благосостојбата за сите“:
сега или никогаш

Социјалната заштита како
заеднички идеал?

Што се случува со нашите социјални
држави и можни алтернативи, од
Франсин Меструм, координатор на
Global Justice

Напад врз социјалната држава во
земјите на кои им треба помош
Случајот на Грција, Ирска, Португал и
Романија

Каков тип на социјална држава сака
Франција да биде?

Социјалното Обединето Кралство
после кризата

Социјална заштита во **Македонија**,
земја кандидат за ЕУ

Иднината на социјалните држави:
гласови од *European Public Services
Union (EPSU)*,
Каритас и Интернационалната
работничка организација (*ILO –
International Labor Organization*)

Социјални држави, од реалност до утопија?

Од Барбара Хелферих
Директор на ЕАПН

Го отворив утринава *The Independent*, кој наведуваше ново истражување што покажува дека најсиромашните луѓе во Британија се непропорционално погодени од финансиската криза, а неодамнешните резони во социјалната уште и ги продлабочиле нееднаквостите. Но Британија не е единствена европска земја, во која распаѓањето на социјалната држава предизвикува стотици илјади возрасни и деца да паднат во сиромаштија. Европските земји, кои некогаш беа фалени како модели на сеопфатни системи на социјална заштита, сега овозможува многу малку. А како што социјалните сигурносни мрежи сè повеќе ќе се ограничуваат, уште многу повеќе луѓе ќе подант и подлабоко во клештите на сиромаштијата. Она што му се случува на нашиот социјален систем, на концептот за социјална држава, е политички избор. Во согласност со мерките на штедење, како што се продолжува со нив, нападот врз социјалната држава е директна последица на поединечниот избор да му се даде приоритет на пазарот, на сметка на луѓето. Овој избор не е нов, кризата не се случи бидејќи социјалната држава стана „неодржлива“. Социјалните држави се појавија со убедувањето и знаењето дека поеднаквите општества се подобри. Политичките водачи одлучија да ја игнорираат таа реалност кога одговараа на кризата, со изразот „немаме друг избор“ и мерки на штедење водени со мислата за раст. И сето тоа на сметка на луѓето, општествата и дури економијата. Економската и финансиската криза и политичкиот одговор на нив створија невидена социјална криза, со нееднаквоста, сиромаштијата и социјалната исклученост како го дистигнуваат својот врв. Време е да ги преиспитаеме нашите пазарни системи, начинот на кој тие оперираат и начинот на кој тие им служат само на малкумина, додека го игнорираат поголемото добро за поголем број луѓе. Она што е потребно е фундаментална рedefиниција на нашата економија, во таква што е истовремено и социјално праведна и еколошки одржлива, што ќе ѝ овозможи на социјалната држава на 21 век да се развива

СОДРЖИНА

Социјалната заштита како заеднички идеал?	03
Напад врз социјалната држава во земјите на кои им се помага	04
Каков тип на социјална држава сака Франција да биде?	05
Социјална заштита во Македонија, земја кандидат за ЕУ	06
Социјалната заштита во Обединетото Кралство после кризата	07
Промената е возможна, само ако ЕУ ја сака	09
Улогата на ЕУ: од реторика до акција, крајно време да се сработи кажаното!	10
Основна социјална заштита за сите е достапна скоро секаде	11

Photo acknowledgements

Front cover and p.4: 2013 Alter Summit, Athens © Amana Ferro; p.5: © FNARS; 11th European Meeting of People experiencing poverty, Brussels, 2013 © European Commission; p.7: Macedonian delegation at the 12th European Meeting of People experiencing poverty, Brussels, 2013 © Rebecca Lee; p.8: Demonstration in Derbyshire, 2011 © Derbyshire Unemployed Workers' Centres; London Gated Community, 2010 © Manuel A.69; p.9: 2013 Alter Summit, Athens © Amana Ferro; p.10: Children © UNICEFSWZ2011 John McConico; p.11: Slovakian delegation at the 12th European Meeting of People experiencing poverty, Brussels, 2013 © Rebecca Lee. Back cover: Photos provided by the winners of the 2013 EAPN Award.

AntiPOVERTYMAG

Magazine of the European Anti-Poverty Network

N°138, II, 2013

Editor: Barbara Helfferich

Responsible for publication: Nellie Epinat

Contributors: Sian Jones, Rebecca Lee, Leticia Gomez

Square de Meeûs 18, 1050 Brussels

Tel: +32 2 226 58 50, Fax: +32 2 226 58 69

team@eapn.eu - www.eapn.eu

Ова списание е поддржано од Генералниот директорат за вработување, социјални прашања и еднакви можности на Европската комисија. Финансирањето е овозможено од Програмата за вработување и социјална солидарност на Европската Комисија – ПРОГРЕС (2007-2013).

За повеќе информации
<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=327&langId=en>

Информациите содржани во оваа публикација не се нужни ставови и мислења на Европската комисија.

погледни:

Социјалната заштита како заеднички идеал?

Што се случува со нашите социјални држави и можните алтернативи

Од Франсин Меструм¹, координатор на *Global Social*

Политиките на намалување на сиромаштијата не се гледаа како дополнување или проширување на постоечките социјални држави, туку како алтернатива на нив. Предложените стратегии „против сиромаштијата“ се фокусираа на структурните макро-економски реформи, кои за цел го имаа растот“

„Политиките на намалување на сиромаштијата не се гледаа како дополнување или проширување на постоечките социјални држави, туку како алтернатива на нив. Предложените стратегии „против сиромаштијата“ се фокусираа на структурните макро-економски реформи, кои за цел го имаа растот“

1990: политиките за борба „против сиромаштијата“ започнаа напад на социјалната држава

Кога Светската Банка во 1990 година ги изложи своите предлози за намалување на сиромаштијата, беше тешко да се предвиди дека ова е почеток на еден сериозен напад врз социјалната држава, вклучително со Западна Европа.

Типично, развојните организации сметаа дека намалувањето на сиромаштијата е „хуманото лице на глобализацијата“, а интернационалните организации конечно ги земаа предвид стварните социјални потреби на поголемиот дел луѓе во сиромашните земји.

Десет години подоцна, овој прв впечаток беше потврден со усвојувањето на „Милениумските развојни цели“ во ООН.

Сепак, со внимателна анализа на документите на Светската Банка и ООН од тој период, се открива друга позадинска цел: политиките на намалување на сиромаштијата не се гледаа како дополнување или проширување на постоечките социјални држави, туку како алтернатива на нив. Социјалната заштита, така се вели, не е централната задача на државите. Уште повеќе, предложените стратегии „против сиромаштијата“ се фокусираа на структурни макро-економски реформи, чија цел е растот. Социјалните политики, освен здравството и образованието, не беа дел од програмите.

Во ЕУ, повикот за „модернизација“ на социјалната држава започна кон крајот на 80-те години на минатиот век. И додека Европската комисија бараше, до тогаш, поголеми социјални надлежности, започна да ја испитува фискалната одржливост на социјалната држава и нивната компатибилност со внатрешниот пазар.

Претседателот на Комисијата Делор и синдикатите ја загубија битката за „социјална димензија“.

Сегашната криза ги открива драматичните социјални последици на овој неолиберален пресврт. Ако Милениумската развојна цел број 1 – преполовување на екстремната сиромаштија до 2015 година – се исполни, тоа ќе биде само благодарение на Кина. Сиромаштијата се намали само во Латинска Америка, каде што се воведоа социјални политики. Во подсахарска Африка, таа останува на алармантно високо ниво. Нееднаквоста е во пораст, глобално и во повеќето земји. На истиот начин на кој тоа се случи во земјите од третиот свет, денес, европските социјални држави се соочуваат со истата закана на буџетни ограничувања.

Нови предлози за социјална заштита?

Може да биде изненадување што во овој момент интернационалните организации прават нови предлози за „социјална заштита“ и дека Европската комисија се фокусира на „социјални инвестиции“.

Ова оддалечување од намалување на сиромаштијата треба да се поздрава, но исто така треба да сипитаме што точно значат новите предлози.

Овој потенцијал за постигнување подобра заштита, социјална и економска сигурност за луѓето и општествата е висок, но сите тие патат од едно основно ограничување: нивната главна цел не е да ги заштитат луѓето, туку да го потпомогнат растот. Дури и да се темели на човековите права, нивната главна грижа се продуктивноста на економијата и доброто функционирање на пазарот.

И покрај тоа, овие предлози можат да бидат многу корисни, бидејќи овозможуваат темелно промислување на нашите социјални држави сериозна рефлексивност за врстата на заштита која им треба на луѓето.

Четири принципи за поздравна општества
Треба да биде јасно дека системите на социјална заштита не можат никогаш да бидат резултат на процедурите што одат од врвот надолу. Тие може да имаат корен само во социјалните барања и да бидат резултат на преговори со сите општествени чинители.

Но минатите искуства со социјалните држави во Европа и со политиките на намалување на сиромаштијата во земјите од третиот свет, ја потврдуваат важноста на некои принципи и вредности што треба да се промовираат во иднина.

Првиот принцип е универзализмот.

Сиромаштијата е општествен однос. Таа не е проблем на сиромашните луѓе, туку на општеството во целина. Ова е една од причините за напуштање на стигматизацијата и административно скапиот механизам на цели. Ние знаеме дека системите за сиромашните неизбежно стануваат сиромашни системи.

Вториот е државјанството, темелен на еднаквост. Ова значи дека сите луѓе ги имаат истите права, независно од нивната националност. Државјанството со живеалиште треба да е основа за социјални бенефиции.

Третиот принцип е одпредметнување, што значи дека услугите од општ интерес – што им требаат на сите граѓани – не смеат да бидат оставени на пазарот. Тоа не значи дека државата треба да ги нуди сите услуги, но државите треба да ги регулираат и да гарантираат пристап до нив за сите.

Четвртиот и последен принцип е органската солидарност, што значи дека треба да се гледа и понатаму од своето семејство, заедница или замја. Механизмот на солидарност постои исто така за луѓето што не ги знаеме, на национално и глобално ниво.

„Општествени заеднички добра“ во центарот на одржливите алтернативи

Социјалната заштита, што може да се изгради на основа на новите предлози, нужно ќе биде многу опсежна. Ако сакаме да се справиме со сиромаштијата како со општествен проблем, треба да ја гледаме целото општество и да се погрижиме сите да се заштитени. Тоа е единствен начин да се сопрат процесите на осиромашување, како услов за искоренување на сиромаштијата.

Ова значи дека идеалната социјална заштита ќе ги опфати социјалните осигурувања и социјалната помош, работничките права и услугите од општ интерес, како и еколошките права.

Овие може да се наречат „општествени заеднички добра“, а на луѓето е да им дадат поконкретна содржина, зависно од локалните околности и потреби. Ова може да стане вистинска заедничка агенда за социјалните движења, дури и надвор од границите на Европа.

Социјалната заштита така може да стане наш заеднички идеал, многу повеќе од намалувањето на сиромаштијата. Таа може да биде вистинска агенда за промена.

¹ Francine Mestrum has a PhD in social sciences. She is a researcher-activist working on social development, globalization, poverty and inequality. She is the coordinator of the global network of Global Social Justice. For more details on the ideas mentioned in this contribution, please check the 'research' section of www.global-social-justice.eu

Напад врз социјалната држава во земјите на кои им се помага Случаите на Грција, Ирска, Португалија и Романија

Од Катрин Дафи, ЕАПН ОК и Амана Феро, ЕАПН

Со почетокот на економската криза, голем број на европски земји се соочија со значајни потешкотии во балансирањето на нивниот буџет и мораа да бараат надворешна финансиска помош. Овие земји „беа потпомогнати“ од триото на институции – Европската комисија, Интернационалниот монетарен фонд и Европската централна банка – познати како „Троика“, освен за земјите што не се дел од еврозоната, каде што ЕЦБ не делува. Владите на овие земји потпишаа Меморандум на согласност (МС) со донаторските институции, кој содржи мерки за враќање на јавните финансии на прав пат, а во исто време да се намали долгот и дефицитот. Почесто, ова вклучува мерки со сериозни последици за зголемување на сиромаштијата, социјалната исклученост и пред сè, нееднаквоста во овие земји. Во јули 2012 година, ЕАПН основа Работна група за мерење на социјалното влијание на МС за четирите одбрани земји, кои добиваат ваква врста на помош – Грција, Ирска, Португал и Романија.

И површен поглед на МС за овие земји покажува дека претпочитаните алатки за постигнување на намалувањето на дефицитот се резозите во потрошувачката и „структурните реформи“, вклучувајќи приватизација и дерегулација на пазарот на трудот, наместо прогресивното оданочување. Општо земено, нагласокот во МС-ите е на даноците на потрошувачка, и нови или повисоки цени за комуналните услуги и транспортот. Ова најмногу ги погодува сиромашните луѓе, бидејќи тие се во регрес со приходите. Даночната правда ќе треба да биде централниот дел на било кој пакет, за да помогне во заштитата на ранливите и сиромашните луѓе и на оние со скромни приходи. Постои значајно намалување на бројот на работни места и плати во јавниот сектор, како и основна социјална заштита и нужните социјални услуги. Има затварања, спојувања и намалувања во јавната администрација и во јавните сервиси, како што се здравството, образованието и социјалната нега. МС-ата за Португал, Грција и Романија вклучуваат резозии и спојувања во локалната администрација, со помали промени во Ирска. Националните јавни службеници трпат резозии на платите, пензиите, часовите и условите за работа, како и во бројот на вработени.

Системот на социјална заштита беше тешко напаѓан, а во сите испитувани земји, дошло до резозии во бенефициите за инвалиди, стари лица, деца, како и укинување на некои специфични бенефиции. Максималното траење на бенефициите е укинато, а се придодаде поголема условеност. Сиромашните и ранливите луѓе, кои имаат ограничени или никакви алтернативи, а не можат да

си дозволат трошоци за транспорт за пооддалечените услуги беа особено погодени од резозите на социјалните услуги (посебно оние што се нудат локално). Во Грција, имаше 35% резозии во општите услуги, што најмногу ги погоди хронично болните и старите лица, како и оние без осигурување. Вообичаени се и резозите во буџетот за медикаменти, а зголемена е и партиципацијата за медицинските услуги. Достапноста на станови е голем проблем во цела Европа, но е усложнет со резозите за штедење.

Грција, Ирска и Португалија во МС-то се согласиле на приватизација на државните имоти или на подготовнка за приватизација преку либерализација на пазарот. Во Грција, комуналните сметки се покачиле за 25%. Во Португал, мерките вклучувале приватизација на националниот авиопревозник, енергетските компании и осигурителниот бизнис на регионалните банки. Во Романија се спремала либерализација на енергијата и транспортот, вклучувајќи покачување на тарифите за енергија и либерализација на малопродажниот сектор. И покрај договорот за програм на покачени цени на либерализирани/приватизирани комуналии и транспорт, нема многу специфики во МС-ата што би ги заштитиле посиромашните луѓе од негативните ефекти на приватизацијата и либерализацијата.

Што се однесува до пазарот на трудот, сите МС-а бараат резозии во буџетот преку резозии на платите во јавниот сектор, промени на колективните договори, притисок надолу на минималните надници и зголемена либерализација и флексибилизација. Во Грција минималната надница се намали за 22%, во Португал минималната надница е замрзната за период на итна помош. Романското МС експлицитно спомнува резозии во пониските минимални надници за младите. Откажете се олеснети преку секоја мерка, а отпремнините се укинати во Грција и Ирска, а тоа се предлага и во Португал. Сите четири земји се согласиле на

отстранување на централизираниот колективен договор, посебно во јавниот сектор, што е јасен напад врз договорите за социјално партнерство.

Она што ги разликува земјите со Меморандумите се обемот и брзината на резозите, како и условеноста поврзана со нивните заеми, што овозможува неолиберално решение на моменталната финансиска криза, без демократска одговорност. Владите се најдоа со врзани раце, соочени со недостаток на политички и социјален, како и економски, суверенитет. Обратно од ова, во другите земји владите ги земаат овие „потпомагања“ како покритее за уште појаки неолиберални мерки и резозии на штедење, отколку што самите кредитори барале.

Штетните ефекти на овие политики се очигледни. Најтешкиот товар на сите програми на штедење го носат социјалниот и буџетот на јавните служби. Куповната моќ значајно опадна, а внатрешната потрошувачка е во застој. Приватизацијата, либерализацијата и промените во колективните договори сигурно ќе ги зголемат нееднаквостите. Приоритет за прашањата на релативна сиромаштија и социјална исклученост има сосема малку или воопшто нема. Ширењето на банки на храна во Грција и Португал е сведоштво за порастот на тешката и апсолутната сиромаштија. После четири години, имаме сведоштво дека ова штети, а немаме сведоштво дека функционира.

Европската Унија се заложи да го намали бројот на луѓе погодени од сиромаштијата за најмалку 20 милиони до 2020 година. Но моделот на раст што таа го следи во „потпомогнатите земји“ и преку инструменти како *Two-Pack*, *Six-pack* и *Fiscal Compact*, го постигнува обратниот резултат. Нас ни треба социјална, вклучувачка Европа, на која ќе можеме да ѝ веруваме, сега!

Каков тип на социјална држава сака Франција да биде?

Од Жани Дитрих, ЕАПН Франција

Буџетите се намалуваат, а пати квалитетот на услугите

Како и другите европски земји, и Франција мора да си го стегне појасот, што води до постојано намалување на трошоците во социјалниот сервис.

Буџетот за сместување и повторно населување — долго време недоволно финансиран — се намали за 0,5% во 2013 година (буџетски распоред од 3 мај 2013 година). Ова неизбежно ќе влијае на квалитетот на поддршката за најисклучените, а ќе го поткопа и финансирањето на сместувањето.

Општо гледано, јавно субвенционираниите волонтерски добротворни агенции — од малите локални групички во заедницата до националните мрежи на врвни организации — исто така гледаат дека буџетите им се преполовуваат, принудувајќи ги да не работат повеќе деноноќно 24 часа, да ги скратат сумите на помош за луѓето во потешкотии, да ги затворат центрите штом зимата ќе помине, луѓето да се нафаќаат на работи за кои не се квалифицирани или едноставно да работат помалку.

Како резултат на тоа, се работи на ко-финансирање, вклучувајќи локални и регионални власти, и заедничко управување, посебно за политичките плановите за станови¹, и за средствата кои ќе им помогнат на луѓето да добијат и стан и останат во него.¹

Како што локалните власти и самите имаат врзани раце за пари и се борат да ги извршуваат своите статуторни должности, односите со државата сè повеќе се затегнати.

Социјалните права не се искористуваат

Сведоци сме на сè почесто неискористување на правата, што ја тера владата да преземе мерки за јавна поука за тоа како луѓето да ги остварат своите права,

додека истовремено се плаши од идеата да мора да ги ослободи тие средства, ако се случи луѓето навистина да си ги побараат правата, а особено за последиците по финансиите на локалната власт.

Корисничка такса како средство за финансирање и приватните финансиски иницијативи

Наплатата на корисниците што ја користеа некои групи за вклучување, за да им помогнат на корисниците да се навикнат на стварање буџет како начин на вклучување во општеството, сега се зема како стандардно средство за финансирање на трошоците на сместување за оние што се соочени со исклученост од општеството, како резултат на недостатокот од јавни субвенции.

Слично на тоа, пополнувањето на буџетот на волонтерските организации од приватни фондови се смета за начин на надоместување на резоните од јавните фондови. Проблемот е во тоа што приватните фондови никогаш не се гарантирани. Некои фирми започнуваат со спонзорство за да го покажат својот кредибилитет на социјална одговорност, но ова е далеку од надокнада за губитокот на владините субвенции.

Субвенционирање... на социјалната иновација

Истовремено, чинителите се повикани да го реконструираат начинот на кој работат и да преземат структурни реформи фокусирајќи се на иновациите. Повикот за иновативни проектиза почна на многу подрачја (засолништа за жени жртви на насилство, хостели за лица со ментални здравствени проблеми итн.), со фондови посветени за таквите иновации и експерименти.

Планот против сиромаштијата

Во една волонтерска заедница при крајот на јануари 2013 се започна со 5-годишен план против сиромаштија, со вистинска меѓу-министерска одговорност за прв пат на тоа ниво. Планот се однесуваше на прашања за стан, здравство, вработување, долгови, управување на социјалната политика... со 5-годишен буџет од отприлика 2.5 билиони евра. Тој вклучува мерки како додаток на заработен приход (RSA — минимално примање) и стварање на „гаранција на младиот човек“, со која се даваат средства на младите лица кои се невработени, на обука или во шеми на интеграција, но сè уште не квалифицираат за RSA, кое се дава во Франција само на оние над 25 години старост. Со планот уште се предвидува градење на 150000 нови социјални станови, што равномерно ќе се изградат во текот на 5-те години на траење на планот.

Меѓутоа, засега сè уште нема законско овластување на 5-годишниот план и сè уште не се знаат приближните сум за секоја од предвидените мерки. Чинителите затоа се прашуваат како планот ќе се спроведе. Како што изгледа, неговите заслуги се во тоа што ја одржува надежта во живот.

Сè се сведува на чувството дека е многу тешко да се финансира он што веќе го имаме; дека на старата социјална држава пополека ѝ снемјува сила, но со обиди да се побараат алтернативи за изнаоѓање нови, но засега неодредени, модели.

Социјалната заштита во земја кандидат за ЕУ

Македонската платформата против сиромаштија води кампања за Минимален достоинствен приход

Од Мила Царовска, Македонска платформа против сиромаштијата (МППС)

Македонскиот систем на социјална заштита: хибриден модел

Идеата за „социјална држава“ значи различни работи во различни земји. Системот на социјална заштита во Република Македонија опфаќа услуги и бенефиции преку придонеси и без придонеси. Делот од системот што се базира на придонеси се нарекува социјално осигурување и вклучува: пензија и инвалидско осигурување, здравствено осигурување и осигурување од невработеност. Делот од системот што не е со придонеси, односно е финансиран од даноците, се нарекува социјална заштита и опфаќа: социјална помош (социјална финансиска помош (СФП)); трајна социјална помош, доплаток за лична нега; еднократна финансиска помош и помош во натура, детска заштита, надоместок за старечки дом и за домашна нега, како и социјална превенција.

Како и повеќето пост-социјалистички земји, Македонија разви модел на социјална заштита, кој задржа многу од карактеристиките на југословенскиот модел, а другите ги измени, како што бараше процесот на трансформација кон новото, демократско општество. Тоа се разви во хибриден модел на заштита, што во многу нешта има сличности со социјалниот демократски модел на нордиските земји, но исто така има обележја на преостанати елементи од либералниот модел на социјална заштита. Во склоп на тој хибриден модел на социјална заштита, иако реформите поттикнуваат на зголемено вклучување на приватните и невладините институции, секторот на социјална заштита е сè уште во домен на владата, посебно во поглед на обезбедувањето парични бенефиции, како и за обезбедувањето услуги.

Реформи во системот на социјална заштита на Македонија: влијание на глобалните финансиски институции и на директивите на ЕУ

Членството во меѓународните институции требаше да ја забрзаат реконструкцијата и адаптацијата на правната рамка и административните постапки и пристапи, во согласност со интернационалните стандарди. Меѓутоа, влијанието на глобалните финансиски институции на социјалната политика во Македонија е обележано со принудност и условеност во процесот на развој на националните социјално-полирички цели, содржини и инструменти.¹

Како прво и основно, процесот на европски интеграции ги обележа повеќето клучни реформи што се преземаа. Многу закони и одредби се изгласаа следејќи ги директивите на ЕУ. Иако повеќето европски директиви во доменот на социјалната

Македонски факти:

- Повеќе од 30% од населението живее во сиромаштија
- Минимално примање како јавна сигурносна мрежа: 35 евра/месец за првите 12 месеци; 50% рез за понатаму (2 евра/ден за време на првата година; 1 евро понатаму) – дали е ова минимално примање?
- Активни мерки за вработување се применети на 20-30% од целната група на невработени лица
- Нема универзален пристап за здравствените услуги
- Џини индекс: 28 во 1998; 43,2 во 2009 година
- Систематска дискриминација на некои делови на населението сè уште постои во Македонија
- Ромите се сè уште дискриминирани во Македонија
- ЛГБТ популацијата сè уште не е препознаена во анти-дискриминацискиот закон
- „еднакви можности“ помеѓу жените и мажите сè уште се многу ниски
- Насилството до општеството против жените сè уште не се препознава како пречка за поактивна вклученост на жените во општеството
- Интернационалните документи за заштита против дискриминацијата сè уште не се препознаени како нешто што треба да се почитува и гарантира од владата
- Нема систематичен пат на комуникација на владата со социјално исклучените групи
- Нема партиципативни механизми во процесот на носење одлуки

заштита спаѓаат во т.н. „мека легислатива“, овие директиви понекогаш безусловно се исполнуваа, не успевајќи да се прилагодат на локалните прилики. Во тој поглед, посебно кога реформите се рестриктивни по својата природа, Владата често го користи процесот на интеграцијата во ЕУ како оправдание за своите политики и одлуки, како и за промените и мандманите на законите, дури и кога овие не се специфично врзани за овој процес. Најчесто, барањата за ускладување на македонското со законодавството на ЕУ се презентира како нешто што Македонија „мора да го направи“, независно од карактеристиките на земјата, наместо како „нешто што би требало да проба да го направи“ во согласност со овие карактеристики. Меѓутоа, моментално не се упатува на никаква позитивна иницијатива што ЕУ ја поддржува надвор од своите граници, на пример *ILO Social Protection Floor* договорен во 2012 година, со кој се обидува да се обезбеди рамка кон еден адекватен систем на социјална заштита.

Партиципација и транспарентност: препреки

Партиципацијата и транспарентноста во креирањето политики се сметаат за слаби точки во арената на македонското креирање политики и од домашните и од меѓународните актери, кои препорачаа подобрувања во оваа насока во различни истражувања и документи на проценка. Навистина, креаторите на политики се согласија со овие препораки, но првотните обиди се основаа на вклученоста на трети страни, чие учество беше повеќе формално

отколку суштински.¹

Македонските социјално-политички реформи сè уште не ја намалија сиромаштијата, иако ова претставува широко распространето кршење на човечките права.

Македонската платформа против сиромаштијата и нејзината кампања за Минимален достоинствен приход

Македонската платформа против сиромаштијата – МППС во рамки на проектот „Јакнење на граѓанското учество во законодавниот процес“, имплементиран од Националниот демократски институт (НДИ). МППС е партнер организација што работи на законодавната иницијатива „Минимален достоинствен приход во Македонија“.

За време на периодот ноември 2012-мај 2013 беа организирани неколку активности, имено настанот од јавен карактер за Минимален достоинствен приход, што беше обележан со активно учество на членовите на МППС преку фокус групи и со луѓе погодени од сиромаштијата.

Преку фокус групите МППС идентифицираше показатели за Минимален достоинствен приход и ниво на ова примање за достоинствен живот во земјава. Овие показатели/индикатори беа претставени на јавната дебата „Минимален достоинствен приход во Македонија“ одржана на 15 февруари 2013 година. Дебатата ја истакна нужноста на дефинирање и воведување на

Геровска-Митев, 2001, 2007.

минималниот достоинствен приход како дел од социјалната политика во Република Македонија. Во мај 2013 година се одржаа 4 регионални обуки за членовите на МППС за зајакнување на нивните капацитети и мобилизирање повеќе членови и граѓани за поддржување на воведувањето на минималниот достоинствен приход во Македонија.

Социјалната заштита во Обединетото Кралство после кризата

Од Катрин Дафи и Питер Кели, ЕАПН ОК

Сиромаштија и нееднаквост

Нееднаквоста на приходите во ОК е меѓу повисоките во ЕУ. Најсиромашните 10% добиваат 1% од националниот приход; најбогатите 10% добиваат 31%. Уделот на платите во производството е во опаѓање од 1980-тите, додека приходите и имотите на најбогатите 1% отскокна далеку од останатите.

Просечната куповна моќ на платите стагнира од 2003 година, а се сруши на најсиромашните. Од доцните 1980-ти финансиската либерализација овозможи задолженоста на домаќинствата да го компензира животниот стандард на долните 50% и придонесе кон финансиската криза. Оттогаш просечните реални приходи опаднаа 9% и не може да се очекува нивно опоравување до 2020 година.

Легалните минимални плати се далеку под „животните плати“. Релативната сиромаштија во некои етнички заедници е 40%, дуपло од националниот просек. Од 2005 година детската сиромаштија стагнира на 20%; се предвидува таа да се покачи на 25% до 2020 година.

Вработеноста на 8% е под европскиот просек, но е во пораст и покрај опаѓањето на реалните плати, најфлексибилниот пазар на трудот и значајниот пад во него миграциите.

Невработеноста на младите е 21 %, а ОК го има едно од највисоките нивоа на млади луѓе што не се образуваат, обучуваат или вработуваат.

Од 2010 година, рецесијата и „штедливиот“ буџет на коалициската влада ја зголемија апсолутната сиромаштија и бедата. Во 2012 година бездомништвото порасна за 18% и

семејствата се сместуваа во преноќишта многу подолго време од законските 6 недели. Банките на храна потпомагаа половина милион луѓе, воглавно како резултат на каснењата и резевите на социјалните бенефиции и ниските плати на работното место.

Идеологија и социјална промена

Социјалната држава после втората светска војна беше усмерена кон колективната сигурност „од колевка до гроб“. Во 1970-те глобалната криза на цената на нафтата – зголемена за 40% - и нејзините последици за приходите и добивките резултираа во криза на социјалниот договор.

Владата беше под влијание на „чикашката школа“ во економијата, чиј модел се концентрираше на слободниот пазар на цени, контрола на инфлацијата со монетарната политика и послаба, помалку активна држава, која повеќе не ја управува економијата за целосна вработеност.

Тачеровските 1980-ти ја ставија во прашање „достапноста“ на социјалната држава. ОК се справува со „демографско стареење“ и „негативни стимулации“ со одвојување на државните пензии и бенефициите за невработеност од заработките. Бенефициите за невработеност паднаа од 20% на 10% од просечната заработувачка. Имаше голема распродажба на општински станови.

Во Англија до 2008 година, 1.77м домаќинство без на листата за социјални станови. ПОсле кризата, сопственоста на становите опадна од 71% на 65%, а приватните земјопоседници го зголемија својот удел од станбените акции за 42%. Во 2012 година, градењето на куќи во ОК опадна за 11%, достигнувајќи рекордно дно од 98280, а потребни се 250000 на година.

Никогаш на отфрлај добра криза

Националниот сервис за здравство и образование беше подобро финансиран од страна на владата на лабуристите до 2010 година. Наместо да се справуваат со ниските плати, семејствата со ниски приходи беа субвенционирани.

Коалициската влада вели дека трошењето на лабуристите било „расипничко“ и причинител на големиот долг на владата, наместо за тоа да го обвинуваат спасувањето на секторот на приватните банки и координираното светско оживување на економијата во 2010 година.

Со трогодишниот план на трошоци на Коалицијата од 2010 година (Специфичните препораки на земјата) се најавија 99 билиони фунти намалување на расходите и 29 билиони фунти зголемувања на даноците (6,2% од БДП).

Просечниот рез на министерските буџети беше 19%. Стапката ја нарекоа нужна за да се „смири пазарот,“. Се зборува за финансиска итност, без оглед што ОК ја воспостави социјалната држава кога долгот од војната беше 200% од БДП-то. Соодносот резеви/даночни покачувања е највисок во ЕВропа: повеќе од 80:20 во корист на резевите, со најголем терет на домаќинствата со најниски приходи, жените и децата и лицата со инвалидитет.

19 билиони фунти резони се направени во централниот буџет за социјалата, вклучувајќи ја и поддршката за додатни трошоци за децата; бенефиции за невработените работници; поддршката за додатните трошоци за инвалидноста и за домашна нега. Резоните на бенефициите за невработени работници е 30% од целосната сметка. Додатно на тоа, до 2016 е поставена горна граница од 1% за зголемување на бенефициите поради инфлацијата. Но ставот на јавноста кон сиромашните и луѓето во незавидна положба се стврдна и многу мала е јавната поддршка за подобра социјална заштита.

Владата на ОК го насочува своето внимание на долготрајната невработеност, без оглед што 4 милиони возрасни во семејствата живеат во релативна сиромаштија. Менување на однесувањето преку санкции на бенефициите е клучното средство. Програмот за работа (2011) ја вовеле мерката „за профит“ за службите кои враќаат на работа и обуките, платено според резултатите. Парламентарниот извештај од 2013 година покажа дека оваа мерка доживеа целосен неуспех во враќањето на луѓето на одржливи работни места.

Тековните трошоците на општините се намалени за 27%, а капиталните трошоци за 100%. Елементот за локалната заедница беше намален за 51% на тековните и 74% за капиталните трошоци. Ова ги уништи социјалните услуги и поддршката за добавувачите во волонтерскиот и услужниот сектор.

Средствата за социјални станови без намалени за 60%; новите станари ги плаќаат највисоките кирии; постои „такса за соби“ за „неупотребени“ простории, а невработените возрасни луѓе под 35 години можат да поднесат барање за поддршка само за една соба во заеднички користена кука.

Од 2012 година беа најавени 11,5 билиони фунти додати резони на социјалното осигурување.

Се очекуваат дополнителни резони до 2018 година, бидејќи стагнираше економијата и покрај 25% под на вредноста на фунтата. За да се комплетира тачеровската револуција, новите закони ја вметнаа приватизацијата (во голема мерка на корист на глобалните бизниси), поголемата централна контрола и најзачајно од сè, ја оддели потребата за осигурување од закрилата на „активно управуваните буџети“. Реформите го вклучија Законот за локализам 2011; Законот за образование 2011; Законот за реформа на социјалата 2012 и Законот за здравствено и социјално осигурување 2012, со големи реформи и на пристапот до правото и управувањето со прекршители.

Нашироко распространетите кампањи за плати и социјална правда имаа ограничени ефекти, но се меѓу попопуларните одговори на активистите. Кампањите за примерени плати и даночна правда претставуваат противтежа на јавното осликување на социјалата како „збир на гребатори“. Надвор од централната влада на ОК, локалните власти и обичните службеници можат да понудат некои алтернативи на агендата на штедење.

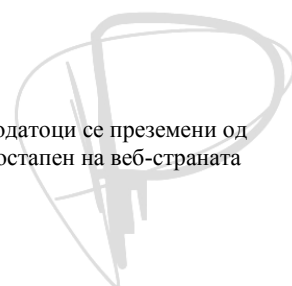
Во Шкотска, на пример, посебни средства се ставени во заменскиот Социјален фонд, а многу англиски и велшки власти рзвиваат иновативни пристапи за да ги заобиколат клучните политики како отстранувањето на бенефициите од станарите на социјалните станови, за кои се верува дека имаат додатен простор дома.

Овие движење можеби се многу ограничени и не можат да ја променат насоката на политиката на владата на ОК, но можат да се користат за градење на алтернативни аргументи. Ова е посебно важно во контекст на растечкиот популистички англиски национализам со два жртвени јарца – ЕУ и мигрантите. Тоа ги дестабилизира плановите на владата на ОК и на опозицијата.

Оправдувањето за тековната фискална „консолидација“, и „структурни реформи“ е истото она што го дава и Европската

комисија: да се стимулира растот и способноста за компетитивност во глобализираниот свет. Глобализираната светска власт ја исисува моќта и богатството од националните држави, наметнувајќи нтпревар за најниските плати и социјала. Тоа е вистинскиот предизвик на кој треба да се одговори.

Забелешка: Сите податоци се преземени од подолг извештај, достапен на веб-страницата на ЕАПН.

Промената е можна, само доколку ЕУ ја сака

Гледиште на EPSU (ЕФСЈС – Европска федерација на синдикати на јавните служби)

Од Пени Кларк, Директор на политиката за ЕУ на ЕФСЈС

Јавните служби беа клуч за поттикнување на социјалниот развој и кохезија, еднакви можности, стварање работни места, како и за праведната поделба на приходи и богатство. Зошто тие да немаат поголема функција во политиките на ЕУ? ЕФСЈС ваќе многу години наназад повикува на позитивна ЕУ агенда за јавните служби како дел на анштите барања за социјална Европа или Европа на благосостојба. Договорот на ЕУ и обврзувачкиот карактер на фундаменталните права даваат право на пристап до јавните служби, а и некои одредби го претпоставува нивното постоење, како правото на образование, правото на децата на заштита и нега, правото на социјална и станбена помош, на здравство, правда, правото на добра администрација итн... Зошто ЕУ не презема дејства за имплементација на овие права во пракса?

Трговија и конкуренција наместо служба

Главниот двигател на европската интеграција беше, а и продолжува да биде, внатрешниот пазар, кој ја гледа јавната служба како затворен пазар, да се биде што е можно повеќе отворен за трговија и конкуренција, наместо да се поттикнат и развиваат службите. Со оваа логика, јавните служби имаат место – ако воопшто и го имаат – само кога се занимаваат со сиромашните и луѓето во независна положба.

Бранителите на либерализацијата продолжуваат да тврдат дека граѓаните имаат подобри, поевтини и поодржливи услуги како резултат на отворениот пазар и конкуренцијата, иако сите сведоштва говорат против тиа тврдења.¹

ЕФСЈС бара мораториум на либерализацијата на јавните служби, не само за здравствените и социјалните услуги и образованието. Таа води и кампања за правото на вода¹, за да се гарантира нејзината достапност за сите, како сега, така

и во иднина.

Економското раководење на ЕУ: повеќе не е подобро

Со сегашното економско раководење на ЕУ и зголемениот притисок на јвните буџети, некоја позитивна политика на ЕУ за јавните служби – таква која ја препознава улогата на јавните служби и инвестирањето во погонот на економскиот раст, социјалната кохезија, вработувањето и одржливиот раст – е уште подалеку. Луѓето од Ирска, Португал, Шпанија, Италија, Грција се соочуваат со зголемена сиромаштија и нееднаквост, со голема загриженост особено за Португалија и Грција во врска со рушењето на јавните давачки за здравство.

Невработеност продолжува да расте, со стапка на невработеност на младите од 50% во Шпанија до 60% во Грција. Нема назнака на економско опоравување, а Португал и Ирска се присилени да прават и дополнителни резони во јавните трошоци. На Кипар, работниците на јвниот сектор повторно се гледаат како примарна мета. Платите се намалени за 20%, а прават на пензија се негативно погодени. Се предвидува дека невработеноста ќе достигне 25% во идните 2 години.

Дури и неодамнешната порака од Меѓународниот монетарен фонд дека координираното штедење ги намалува шансите за било какво опоравување изгледа дека се игнорира од европските институции: сведоци сме на понатамошни резони во социјалните услуги, бенефициите за невработеност и другите јавни услуги, во време кога се потребни поголеми, не помали, инвестиции за да се справиме со сиромаштијата и да го поддржиме вработувањето.

Наодите на Интернационалната работна организација (ILO – International Labour Organization), спонзорирани од

директоријатот за вработување на Европската комисија, исто така покажува многу примери на опаѓање на квалитетот на јавните служби: резони во осигурителните служби води до зголемена несигурност; поголеми доцнења во судското донесување одлуки, заедно со намалување на наплатата, што води до зголемена корупција; недостаток на вештини, вклучувајќи и ИТ-вештини, како резултат на намалени инвестиции во јавниот сектор; влошени услуги исто так и во здравството, вклучувајќи и затварање на итни медицински центри; а во образованието недостаток на високо образовани и помалку учители во Франција, Романија и многу други земји.

ЕФСЈС, заедно со ЕКС – Европската конфедерација на синдикати (ETUC – European Trade Union Confederation) смета дека е време ЕВропа да ја смени насоката и повикуваме на „социјален договор“ за поддршка на инвестирањето во европската економија, праведен и одржлив раст, јакнење на јавните приходи темелено на праведно и напредно оданочување, како и поддршка на правите процеси на социјален дијалог и колективни преговори.¹ Меѓутоа, ќе треба да се употреби голем притисок за да се направи Европа повеќе социјално ориентирана.

Сé додека ЕУ лесно се договара за длабоките резони во буџетот, што ги десеткува постоечките јавни служби и го спречува нивниот понатамошен развој, изгледа неспособна да спроведе ефикасни мерки за борба против даночните измами и избегнувања и да ги поддржи напредните и праведни даночни системи, кои се нужни за развивање на социјалните држави. Треба да се сетиме дека до пред неколку години оданочувањето беше табу-тема на ниво на ЕУ, а Данокот на финансиски трансакции (FTT – Financial Transaction Tax) се сметаше за „утопија“.

Значи, промената е возможна, а ЕФСЈС ја поддржа Европската недела на праведно оданочување од 17-23 јуни, како дел од нашата кампања за наметување на праведно и напредно оданочување на повисоко ниво на дневниот пел на ЕУ¹

Види го нпр. истражувањето на PIQUE на www.pique.at. Неодамнешната студија на ЕФСЈС исто така покажува дека грешките во креирањето на политиките на внатрешниот пазар за енергетика и плин, и после 15 години сé уште не се разгледани.

¹ Европската граѓанска иницијатива (ECI – European Citizens Initiative) ги прогласи водата и санитарските услови за човечко право, види www.right2water.eu

Улогата на ЕУ: од реторика до акција, крајно време да се сработи кажаното

Од Хорхе Нуњо Мајер, Генерален секретар на Каритас Европа

Искуството на Каритас на локално ниво покажува дека сиромаштијата се зголемила драматично и дека условите на живот во сиромаштија се влошени во повеќето земји од почетокот на економската криза; во некои случаи дури и драматично. Еден показател: денес не зборуваме само за неисхранетост, туку за деца што патат од глад на перифериите на градовите водачи на светската економија: во Европската Унија. Тоа е вистински срамотен белег. Што им се случи на социјалните држави? Во Каритас Европа, мрежата на 49 организации во 46 земји, сме длабоко загрижени за оваа појава. Затоа, одвоивме време да направиме подлабока анализа на различните социјални системи во Европа, што ќе ја издадеме во наредните месеци.

Гледиштето на Каритас за тоа што се случува и каква улога треба да преземе ЕУ

Пред продорот на економската криза во 2008 година, голем дел од популацијата на ЕУ (помеѓу 84 и 120 милиони луѓе, зависно од критериумите што се користат) веќе живееше во сиромаштија и покрај економскиот раст кој можеше да се примети тогаш. Овој раст, меѓутоа, не беше искористен за зајакнување на социјалниот систем (социјалната заштита, социјалните услуги, образованието, станбеното прашање, вработувањето на групите во незавидна положба итн.). Наместо тоа, се промовираше менталитет на индивидуално расишност и немање потреба за солидарност.

Финансиската и економската криза дефинитивно ја влошија ситуацијата за оние кои традиционално беа во лоша положба: децата и семејствата (особено големите семејства и семејствата на самохрани родители), младите, луѓето без квалификации, мигрантите итн. Згора на тоа, во изминативе неколку години, голем број организации на Каритас беа сведоци на голем број повици за помош од други, дополнителни групи; многу од нив од она што некогаш се сметаше за средна класа, луѓе кои биле долго време вработени, а сега се веќе долготрајно невработени, претприемачи на мали и среди претпријатија... рбетот на европската економија.

Во повеќето земји на ЕУ, социјалниот систем не може потполно да гарантира основен стандард на живеење, така да се бара додатна помош од организациите како Каритас.

Промена на парадигмата: дали луѓето треба да преземат одговорност?

Звучи изненадувачки, но дури и оние земји што се гордеат со својот социјален систем, како нпр. Германија, се соочуваат со потреба за поголема помош во храна за

своето население. Прашањето станува алармантно, кога министерот за социјала во земјата го фали системот за храна за луѓето во неповолна положба, кој очигледно е неуспех на социјалниот систем. Правејќи така, политичките лидери ја ослободуваат државата од одговорноста за социјалниот систем темелен на правата, оставајќи го на граѓаните со добра волја и нивната волонтерска солидарност.

Холандија се соочува со огромни резони во социјалниот систем. Австриската влада драматично ја намалува помошта за развој. Дали се ова застрашувачки знаци на промена на парадигмата меѓу светилниците на Рајна (западноевропскиот социјален капитализам) и социјалните држави во Европа?

Сиромаштијата станува структурна

Сите знаеме дека економската криза е катастрофа направена од човекот. Прво, патевме од лоша пракса во финансискиот сектор. Потоа овој сектор требаше да се спаси на терет (и на ценовите) на сите граѓани. И после тоа, една политика со добри намери проба да ги стабилизира јавните финансии и воведо во Европската Унија мерки на штедење.

Многу земји се погодени, но т.н. „програмски земји“ се погодени најмногу. Тие се присилени од Троицата да ги намалат пензиите и бенефициите за невработените, покрај другите мерки на социјална заштита, додека нивните влади треба да продолжат да донесуваат понатамошни одлуки.

Штедењето не функционира. Неодамнешниот извештај на Каритас Европа „Влијанието на европската криза“ дава сведоштво за овој став. Мерките на штедење не успеваат да ги интегрираат економските и социјалните политики. Резовите во социјалната заштита и во здравствено осигурување ја разредува сигурноста мрежа на која се потпираа луѓето во потреба. Сиромаштијата не само што се зголемува, туку станува и структурна. А сигурносните мрежи, социјалните системи кои го гарантираа

постоенето на нормалниот живот, се сè послаби секој ден.

Во некои земји дури започна и морален или законски прогон на луѓето во потреба, земајќи ги на пик особено бездомниците, непријавените мигранти, а оние што им помагаат се исто така цел на напади.

Социјалната кохезија е под сериозна закана. Сегашната ситуација и преземените мерки ги разгоруваат конфликтите и меѓусебната омраза, како што неодамна изјави и бискупот од Толедо за британските медиуми. Дури и германскиот министер за финансии Волфганг Шојбле предупреди дека напуштањето на социјалниот модел на континентот ќе значи „револуција“.

На европско ниво, барем реторички, сè е во ред. Ја имаме Стратегијата Европа 2020 со нејзината цел на намалување на сиромаштијата. Имаме некои добри иницијативи за социјални инвестирања, социјални иновации и социјална економија за справување со кризата. Но крајно време е Европските институции, почнувајќи со Советот и земјите членки, да почнат да го сработуваат она што го зборуваат. Европа мора:

- Да обезбеди водство во поглед на ранливите групи
- Да обезбеди соодветна социјална димензија во Стратегијата Европа 2020 и во сите економски одлуки
- Да воведо социјално следење на програмските земји
- Да води развојна политика за намалување на детската сиромаштија
- Да покаже водство во однос на невработеноста на младите

Каритас Европа уште повеќе ќе се заложува за развој на обновените социјални и модели на солидарност во Европа во времето што доаѓа. Сакаме да им донесеме надеж на луѓето, но исто така сакаме да им донесеме надеж и на носителите на политичките одлуки.

И молиме, како прво и основно: ставете ги луѓето во центарот на вниманието!

Основна социјална заштита за сите е достапна скоро секаде

Кампања на ИРО - Интернационалната работничка организација (ILO – International Labour Organization) за праг на социјалната заштита

Од Руди Делару, директор на ИРО за ЕУ и земјите на Бенелукс

Што е тоа праг на социјална заштита?

Прагот на социјална заштита (ПСЗ) е национално дефиниран збир на гаранции за социјална сигурност, кој се состои од трансфери на приходи и од услуги. Таков праг, или делови од него, може да се дефинира или поддржи и на регионално ниво, како што е ЕУ. ПСЗ претставува една клучна шема и систем за превенција и бораб против сиромаштијата, да се негуваат социјалните инвестиции и да се изгради систем на социјална заштита.

Зошто е социјалната заштита толку важна?

Како прво, основната социјална заштита ги намалува сиромаштијата, нееднаквоста, недостапноста до здравствени услуги и бројот на прерано умрени луѓе.

Препораката бр. 202 за прагот на социјална заштита (ПСЗ)

Во 2012 година, со поглед на 5 милијарди луѓе без адекватно социјално осигурување, ИРО ја усвои Препораката бр. 202 за прагот на социјална заштита (ПСЗ). Тоа беше конкретна имплементација на новата поширока стратегија на социјално осигурување, прифатена во 2011 година од страна на ИРО и поддржана од Г20 и ООН. Оваа стратегија исто така ја опфаќа и ратификацијата и имплементацијата на Конвенцијата бр. 102 на ИРО за минимален стандард на социјално осигурување, посебно од страна на индустријализираните земји и земјите со средни приходи.

Препораката бр. 202 подеднакво вклучува принципи на управување, како што е принципот за универзално опфаќање, пристапот темелен на правото, одржливото финансирање и доброто владеење, со клучна улога на јавните власти и со вклученост на социјалните партнери и релевантното граѓанско општество. ЕУ во целост го поддржа усвојувањето и имплементацијата на Препораката 202, и во склоп на ИРО и на другите форуми. Ова е, значи, во согласност со социо-економските цели на Лисабонскиот договор на ЕУ и на Повелбата за фундаментални права на ЕУ.

Препораките на ИРО ги поддржуваат земјите и во прифаќањето на незаштитените, сиромашните и најранливите.

Второ, социјалната заштита се покажа како моќна мерка против кризата. Таа ги штити и зајакнува луѓето и придонесува кон стимулирање на економската побарувачка и го забрзува опоравувањето.

Трето, социјалната заштита е темел за одржлив и вклучувачки економски раст. Социјалната заштита е нужна да може да ги спроведе одржливите и примерени реформи, за да им обезбеди на луѓето достоинствен живот и да ги подобри нивните вештини и компетенции, а не само преживување.

Неколку ратсечки економии брзо градат сеопфатен и универзален систем на

социјална заштита, вклучувајќи целосен опфат во здравствената заштита. Двигатели се социјалната стабилност, негувајќи одржлива домашна побарувачка, обраќајќи им се на новите семејни структури и демографската промена.

Кои се условите за имплементирање на прагот на социјална заштита?

ИРО бара земјите да ги дефинираат и имплементираат своите прагови на социјална заштита колку што е можно побргу во процесот на националниот развој. Постојат многу позитивни примери во сите региони на светот. Овие примери покажуваат дека основната социјална заштита за сите е достапна скоро секаде. Во таа смисла, усвоените Препораки јасно кажуваат, дека луѓето вработени во неформалниот, како и во формалниот сектор, треба исто така да профитираат од социјалното осигурување. Како такво, тоа треба да го поддржува растот на формалното вработување и намалувањето на неформалното.

Во тој поглед, новиот работнички стандард му прака силна порака на светот, да го прошири системот на социјална заштита и покрај постоечката економска криза. Тоа значи: да се понуди повисоко ниво на социјална заштита, гарантирана со национален закон, на што повеќе луѓе, штом националните услови тоа ќе го дозволат. Земјите се поттикнати да воспостават праг на социјалната заштита како основен елемент на нивниот национален систем на социјално осигурување и како дел од нивните социјални, економски и еколошки развојни планови. Оние земји што не ожат да си дозволат мерки за основна социјална заштита, треба да побараат меѓународна соработка и поддршка како дополнителна рака помош за нивните напори.

Какви се предизвиците за социјална заштита во ЕУ?

Социјалната заштита има стабилизирачка улога во справувањето со синансиската, економската и социјалната криза. Меѓутоа, трансформацијата на кризата во должничка криза, почнувајќи од 2010-та година наваму, ја ослабна ефикасноста на нацопналните автоматски стабилизатори.

Ова е случај особено во периферните земји на ЕУ, кои се најмногу погодени од кризата. Важно е да се истакне дека некои од овие земји и пред кризата патеа од слобста на системите на социјално осигурување и социјални инвестиции.

Некои од условите, како дел од пакетите на помош договорени со Триката, не само што

ги ослабна гаранциите, туку и улогата на актерите и институциите што се занимава со нпр. минималните плати и приходи и достапноста на здравствените услуги. Раководењето со кризата во ЕУ, доминирано од трите министри на финансии на земјите членки, резултираше со прекин на кохерентната политика, онака како што е таа вградена во Договорите на ЕУ.

Во согласност со ИРО, Европската комисија и Европскиот комитет за социјална заштита предупредија во 2013 година на зголеменото ниво на сиромаштија, детска сиромаштија, социјална исклученост и сиромаштија на вработените во ЕУ.

Затоа, треба да се преземат мерки за зголемување на ефикасноста на системите на социјална заштита во смисла на креирање, финансирање, опфат, интеракција и кохерентност со другите политики и мерки. Европскиот парламент, го вклучи во својот предлог за „Вистинска економска и монетарна унија“ од октомври 2012 година прагот на социјална заштита, како и стварањето на пристопни работни места и социјалниот дијалог

Претседателот на Европскиот Совет Ван Ромпуј и Европската комисија исто така упатуваат на иницијативите за социјална заштита, социјални инвестиции и социјален дијалог во нивните предлози и совети за Европската економска и монетарна унија (ЕЕУМ) и одговорот на кризата.

Расте свеста дека социјалната заштита треба да биде дел од еден посеопфатен пристап кон ЕЕУМ и социјалното и економско управување со ЕУ.

1\ Mr. Rudi Delarue was still the Director of the ILO Office for the EU when he wrote this article.

Фондот на ЕАПН ја претставува

Наградата на ЕАПН

за транснационална инспирација и учење
во борбата против
сиромаштијата и социјалната исклученост
2013

30 септември 2013
KVS – Royal Flemish Theatre
Rue de Laeken / Laekenstraat 146, 1000 Brussels

